



Kirje

22.12.2022

VN/27468/2021

VN/27468/2021-OKM-23

Jakelussa mainittu

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausunto

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä lausuntoa asiakohdassa mainitusta arviointimuistiosta.

Pyydettyinä lausuntonaan opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa seuraavaa.

Laki saariston kehityksen edistämisestä annettiin vuonna 1981. Suurin osa lain kirjauksista on pysynyt muuttumattomana yli 40 vuotta. Saaristo toimintaympäristönä sekä myös muu lainsäädäntö on muuttunut viimeisen neljänkymmenen vuoden aikana.

Saaristossa ei ole koskaan ollut näin paljon asukkaita, kun huomioidaan myös saariston kausiasukkaat. Saaristossa vietetään yhä enemmän aikaa, moni jopa ympärivuotisesti, vaikka vakituinen asuinpaikka olisi jossakin muualla. On kuitenkin tärkeää kiinnittää huomiota saariston demografiakehitykseen ja siihen, että kunnallisissa peruspalveluissa palveluverkko on harventunut merkittävästi koko maassa johtuen erityisesti väestökehityksestä, eli haaste on yhteinen Manner-Suomen kanssa.

Digitalisaatio on myös yksi saaristoon vaikuttava tekijä. Se mahdollistaa työnteon saaristosta sekä tuo mahdollisuuksia palvelutarjontaan. Peruspalveluita koskeva suuri muutos astuu voimaan 1.1.2023, kun vastuu sosiaali- ja terveyspalveluista siirtyy uusille hyvinvointialueille. Tämä tulee tarkoittamaan vähintään sitä, että hyvinvointialue on yksi vastuutoimijana kunnan ja valtion ohella. Toimijoiden kokonaisuutta ja yhteistyötä tärkeää tarkastella monipuolisesti.

Saariston palvelut koskettavat erityisesti opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaan. On huolehdittava siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään peruspalvelut, kuten koulu- ja kulttuuritoimen palvelut kohtuullisin kustannuksin ja kohtuullisella etäisyydellä. Saaristolaille on kytkentöjä useisiin eri perusoikeuksiin, kuten sivistyksellisiin kielellisiin ja kulttuurisiin oikeuksiin, joiden näkökulmasta saaristolain päivittämistarpeita tulee arvioida. Hallituksen koulutuspoliittisessa selonteossa (2021) linjataan koulutuspalveluiden ja sivistyksellisten oikeuksien yhdenvertaisuudesta tulevaisuuden koulutuspolitiikan keskiössä. Saaristolain päivityksessä tulee varmistaa yhteys hallituksen koulutuspoliittisen selonteon tavoitteisiin ja toimeenpanoon. Saaristo on myös houkutteleva matkailukohde ja sen kulttuuri- ja luontoarvot ovat merkittävät koko yhteiskunnan näkökulmasta.

Saaristolain 6 §:n 2 momentissa on tällä hetkellä käytetty ilmaisuja ”terveys- ja sosiaalitoimi” sekä ”koulu- ja kulttuuritoimi”. Varhaiskasvatus on ollut osa sosiaalitoimea saaristolakia säädettäessä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

Vuodesta 2013 lähtien varhaiskasvatus on ollut osa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala. Ehdotamme, että 6 §:n 2 momenttiin nostetaan koulu- ja kulttuuritoimen rinnalle erikseen esiin varhaiskasvatus.

On tärkeää, että saaristolakia päivitetään edellä todettujen seikkojen vuoksi niin rakenteellisesti kuin sisällöllisesti tiiviisti valtioneuvostotason yhteistyössä. Valmistelu on hyvä toteuttaa avoimena mahdollistaen laajan keskustelun saaristolain muutostarpeista ja ratkaisuvaihtoehtojen arvioimisen.

Kansliapäällikön sijainen, ylijohtaja

Riitta Kaivosoja

Neuvotteleva virkamies

Merja Niemi

Jakelu

MMM Maa- ja metsätalousministeriö